

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl ve věci

žalobce: **S. C.**, narozený dne xxx
státní příslušnost Turecká republika
zajištěn v Zařízení pro zajištění cizinců Balková, Balková 1,
331 65 Tis u Blatna

proti
žalované: **Správa uprchlických zařízení**
sídlem Lhotecká 7, Praha 12

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované,

takto:

- I. Soud žalované zakazuje pokračovat v porušování práva žalobce nepostoupením jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané dne 6. 5. 2022 Ministerstvu vnitra.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na úhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce podal u Městského soudu v Praze žalobu, kterou se domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalované, který má spočívat v tom, že žalovaná nepředala jeho žádost o mezinárodní ochranu Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky jako orgánu příslušnému rozhodovat o takové žádosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje Světlana Thierlová.

2. V žalobě uvedl, že dne 6. 5. 2022 podal u sociálního pracovníka Zařízení pro zajištění cizinců Balková ústně žádost o mezinárodní ochranu. Sociální pracovník jej ujistil, že žádost předá Policii ČR. Následující den žalobce informoval, že žádost nemůže podat a předat, neboť je opožděná.
3. Žalobce poukázal na to, že podle azylového zákona má pravomoc rozhodovat o azylových žádostech pouze Ministerstvo vnitra, a proto musí být takové žádosti tomuto ministerstvu předány. Sociální pracovník Zařízení pro zajištění cizinců není kompetentní k posouzení žádosti a měl povinnost ji předat. Nepředání žádosti příslušnému správnímu orgánu žalobce označil jako zásah do svých práv z toho důvodu, že jsou vůči němu přes podání žádosti o mezinárodní ochranu činěny kroky směřující k jeho vyhoštění. Dále v žalobě uvedl důvody, pro které má být podaná žádost posuzována tak, že došlo k podstatné změně okolností. K výzvě soudu žalobce skutková tvrzení upřesnil tak, že žádost o mezinárodní ochranu podal pouze ústně, což je v zařízeních pro zajištění cizinců zvykem. Následně je sociálním pracovníkem žádost zadána do systému a začnou být příslušnými správními orgány činěna opatření v rámci řízení o takové žádosti.
4. Žalobce navrhl, aby soud rozhodl, že znemožnění podat žádost o udělení mezinárodní ochrany představuje ze strany žalované nezákonný zásah do jeho práv.
5. Žalovaná ve vyjádření s odkazem na § 3a odst. 1 bod 4 a § 3b odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) k žalobě uvedla, že při sociálním pohovoru sociální pracovník nad rámec stanovených povinností sdělil žalobci, že byl příslušníkem policie při zajištění poučen o právu požádat o udělení mezinárodní ochrany. Znovu se jej dotázal, zda tak nechce učinit. Žalobce nepožádal o udělení mezinárodní ochrany ve lhůtě do § 3b odst. 1 zákona o azylu, tvrzení o podstatné změně okolností je účelové. Žalovaná ve vyjádření také vyslovila názor, že nemá postavení správního orgánu, neboť jí nebylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. V dané věci nejsou ani naplněny podmínky vyplývající z § 82 soudního řádu správního.
6. Soud se nejprve zabýval tvrzením žalované, že nemá postavení správního orgánu.
7. Podle § 83 s.ř.s. je žalovaným správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec. Komu svědčí postavení správního orgánu, lze dovodit z § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ze kterého vyplývá, že pod tento pojem se řadí orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, jakož i fyzické nebo právnické osobou nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.
8. V daném případě žalovaná nevystupovala jako ozbrojená síla či některý ze sborů vyjmenovaných v § 83 s. ř. s., soud se tedy dále zabýval jejím postavením, zda jí v tomto řízení svědčí pasivní legitimace.
9. Podle § 3a odst. 1 bod 4 zákona o azylu je cizinec oprávněn podat žádost o udělení mezinárodní ochrany policií v zařízení pro zajištění cizinců v případě cizince tam zajištěného.

10. Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (žalovaná) byla zřízena jako rozpočtová organizace ministerstva provozovatel přijímacích, pobytových a integračních azylových středisek a rovněž zařízení pro zajištění cizinců. V těchto zařízeních žalovaná poskytuje zejména ubytovací, stravovací, psychologické, sociální, vzdělávací a poradenské služby, zajišťuje volnočasové aktivity, podílí se na poskytování finančních příspěvků a zajišťuje výplatu kapesného.
11. Ze zřizovací listiny organizační složky státu Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (ve formě opatření Ministerstva vnitra, kterým podle § 20 a v souladu s ustanovením § 54 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, vydává Zřizovací listinu organizační složky státu Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra), (dále jen „Zřizovací listina SUZ“), z čl. I bod a) vyplývá, že účelem žalované je: „*správa a provoz azylových zařízení ve smyslu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zařízení pro zajištění cizinců ve smyslu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a hospodaření s majetkem státu v areálech zařízení Vyšní Lhoty, zařízení Kostelec nad Orlicí, zařízení Zastávka, zařízení Havířov, zařízení Jaroměř, zařízení Bělá-Jezová a zařízení Bálková,...*“. Další vymezení předmětu činnosti žalované se nachází v článku II. Zřizovací listiny SUZ. Předmětem činnosti je mimo jiné i poskytování nezbytných služeb žadatelům o udělení mezinárodní ochrany (čl. II písm. a) Zřizovací listiny SUZ). Dle názoru soudu žalovaná má v tomto řízení pasivní legitimaci, neboť je to ona, kdo zajišťuje služby pro zajištěné cizince při podávání žádostí o mezinárodní ochranu a nakládání s podanou žádostí je dle názoru soudu činnost v oblasti veřejné správy, a proto se v další části žaloby zabýval tím, zda ze strany žalované došlo vůči žalobci k tvrzenému nezákonnému zásahu. Za ten je třeba podle obsahu podané žaloby považovat situaci, kdy žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podaná ústně dne 6. 5. 2022 při pohovoru se sociální pracovníkem nebyla předána Ministerstvu vnitra jako správnímu orgánu příslušnému k rozhodnutí o podané žádosti.
12. Pokud se týká samotného podání žádosti žalobcem, zde soud vyšel z údajů poskytnutých žalobcem, které jsou konkrétní a v podstatě se shodují i s vyjádřením žalované, která podání tvrzené žádosti výslovně nepopřela. Naopak její hodnocení, že žádost byla podána opožděně, vypovídá o tom, že prohlášení o podání žádosti žalobce při pohovoru dne 6. 5. 2022 učinil. Soud má za prokázané, že žalobce žádost o mezinárodní ochranu dne 6. 5. 2022 při pohovoru se sociálním pracovníkem žalované podal a že tato žádost nebyla postoupena Ministerstvu vnitra jako správnímu orgánu příslušnému k rozhodnutí o takové žádosti. Proto se soud dále zabýval posouzením, zda žalobcem tvrzené skutečnosti představují nezákonný zásah do jeho práv či nikoli.
13. Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.) každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
14. Podle § 87 odst. 1 soudního řádu správního soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu. V daném případě je zřejmé, že tvrzený nezákonný zásah trvá.

15. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017, č. j. 1 Afs 217/2017-34, a tam citovanou judikaturu) je namíste ochranu v procesním režimu podle § 82 a násl. soudního řádu správního poskytnout tehdy, pokud jsou společně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).
16. V daném případě má soud za to, že nepředáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany příslušnému správnímu orgánu je naplněna podmínka přímého zkrácení žalobce na jeho právech a přímého zasažení proti němu v důsledku tohoto nepředání. Žalobce má právo žádost o udělení mezinárodní ochrany podat kdekoliv a kdykoliv. Toto právo podání žádosti není omezeno tím, že zákon stanoví, u kterého správního orgánu a v jaké lhůtě má být podána. Důsledky podání takové žádosti u nepřislušného orgánu či opožděně se zohlední při rozhodování o žádosti, ale toto posouzení musí učinit správní orgán příslušný k rozhodování ve věci. Je-li žádost podána u nepřislušného orgánu tento je povinen ji příslušnému správnímu orgánu postoupit. Tato povinnost vyplývá z 12 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád). Důsledkem nepostoupení je, že není postaveno najisto, zda žalobce má postavení žadatele o mezinárodní ochranu, což je v jeho případě významné s ohledem na vydané rozhodnutí o jeho správním vyhoštění.
17. Pokud se jedná o nepostoupení žádosti Ministerstvu vnitra, zde, jak bylo uvedeno shora, žalovaná nerespektovala ustanovení § 12 správního řádu a podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany nepostoupila příslušnému správnímu orgánu. Její opomenutí je tedy třeba hodnotit jako nezákonný zásah. I kdyby žádost podaná žalobcem dne 6. 5. 2022 nespĺňovala podmínky stanovené zákonem o azylu a tyto skutečnosti by bránily jejímu věcnému projednání, k takovému závěru může dojít pouze příslušný správní orgán a promítnout ho pak do svých úkonů. Žalované právní předpisy neumožňují posoudit včasnost podané žádosti o mezinárodní ochranu a při závěru, že zákonem stanovená lhůta nebyl dodržena, žádost ministerstvu nepostoupit.
18. Pokud žalobce navrhoval, aby soud přikázal Policii ČR upustit od kroků směřujících k realizaci jeho vyhoštění, tímto návrhem se soud zabývat nemohl, když žalovanou je v tomto Správa uprchlických zařízení a nikoliv Policie ČR. O návrhu na vydání předběžného opatření soud rovněž nerozhodl, když rozhodl ve věci samé.
19. Ze všech shora uvedených důvodů soud shledal žalobu jako důvodnou a podle § 87 odst. 2 s.ř.s. rozhodl tak, jak je ve výroku tohoto rozsudku uvedeno.
20. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s.ř.s., když žalobci, který měl ve věci úspěch náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje Světlana Thierlová.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 24. června 2022

JUDr. Karla Cháberová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Světlana Thierlová.